

трансакцій на прикладі шпилькової майстерні. Сміт акцентує увагу не на самих трансакціях, а на тому економічному ефекті, який досягається спеціалізацією кожного працівника на одній конкретній операції. Однак спеціалізація має й певну ціну: вона спричиняє зростання кількості трансакцій.

На закінчення необхідно відзначити, що наявність трансакційних витрат робить ті чи інші види трансакцій економічними залежно від обставин часу й місця. Тому одні й ті ж операції можуть бути опосередковані різними типами трансакцій залежно від правил, які вони впорядковують.

Література

1. John R. Commons. Institutional Economics / Commons John R. // American Economic Review. – vol. 21 (1931). – P.648-657.
2. Адам Сміт. Исследование о природе и причинах богатства народов. Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations [Текст]. – Серия: Антология экономической мысли. – Издательство: Эксмо, 2007. – 960 с.
3. Уильямсон О. Экономические институты капитализма. Рынки, фирмы, «отношенческая» контракция. – СПб., 1996. – С. 97.

Оксана Семенів

асистент,

ВП НУБіПУ «Бережанський агротехнічний інститут»,
м. Бережани

ОСОБЛИВОСТІ КРЕДИТУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Визначальним орієнтиром стратегії розвитку сільськогосподарських підприємств у сучасних умовах має стати забезпечення готовності до широкомасштабного здійснення інноваційної діяльності та функціонування в умовах інноваційного розвитку.

Нагромаджений потенціал повинен бути використаний для розвитку галузей, в яких Україна має перспективні порівняльні конкурентні переваги та які можуть розвиватися в умовах вже структурованого та місткого ринку, готового до споживання сільськогосподарської продукції, в тому числі екологічно чистої, а також попиту на передову технологію з боку вітчизняних виробників, які дійшли до стадії оновлення виробничих фондів. Кваліфікований підхід до інвестування в цих сферах дає підстави прогнозувати пошук інвесторами так званих "точок зростання", визначальною ознакою яких є зростання віддачі на капітал та зниження питомих витрат виробництва.

Особливістю діяльності сільськогосподарських підприємств є те, що на базі розвитку таких "точок" мають розгорнутися інвестиційні процеси, насамперед за рахунок залучення зовнішніх джерел для конкретно взятого підприємства. В умовах Пилипенко О.О. довготривалого обороту капіталу у сільському господарстві фінансово-кредитні установи не мають великого бажання надавати кредити. Однак, не дивлячись на це, банківські кредити залишаються основним джерелом фінансування виробничої діяльності підприємств у сільському господарстві.

Розрахунок величини необхідного зовнішнього фінансування використовується у тих випадках, коли потужності виявляються недостатніми для збільшення обсягів продажів і потрібні додаткові вкладення в основний і оборотний капітал. Залучення того чи іншого ресурсу потребує ґрунтового порівняльного аналізу. Загалом, критерієм визначення ціни капіталу, що може бути залученим до інвестування

сільськогосподарських підприємств, є відсоткова ставка, яку пропонує кредитний ринок [3]. Висока ціна кредитних ресурсів стосовно прибутковості сільськогосподарського виробництва стримує їх залучення в АПК, особливо у сільське господарство. Крім того, сільськогосподарські підприємства, як правило, мають недостатньо власних оборотних коштів для забезпечення у повній мірі своєї виробничої діяльності, а тому виникає потреба у залучених коштах, і насамперед, потреба у банківських кредитах. При цьому важливим моментом є умови погашення кредиту, розмір банківського відсотку тощо. На сучасному етапі розвитку економіки України значно підвищуються можливості залучення коштів, причому не лише через банківські установи.

Використання кредитів в якості джерела фінансування сільськогосподарських підприємств має важливе економічне значення. По-перше, кошти, вивільнені в одних ланках процесу відтворення, спрямовуються в інші ланки, що прискорює оборот капіталу та сприяє господарській діяльності на основі розширеного відтворення. По-друге, тимчасово вільні кошти через кредит спрямовують у ті ланки виробництва, на продукцію яких передбачається зростання попиту, а отже одержання вищих прибутків. Це створює можливості для запровадження новітньої техніки, прогресивного коригування всієї структури виробництва, підвищення його ефективності.

Крім того, завдяки кредитуванню грошові нагромадження та заощадження перетворюються у вартість, що дає дохід, тобто в позичковий капітал. Слід зазначити, що банківський кредит має певні особливості: складність залучення та оформлення; необхідність надання відповідних гарантій чи застави майна; підвищений ризик банкрутства через неможливість своєчасного погашення отриманих позик; втрата частки прибутку у зв'язку з необхідністю сплати відсотків за кредит.

Тому доцільно проводити попередні розрахунки планів погашення кредиту за різними методами, що адаптовані до сучасних умов діяльності вітчизняних сільськогосподарських підприємств, з метою визначення найбільш прийняттого варіанту у кожному конкретному випадку. Таким чином, кредитування належить до основних джерел позичкових коштів і виступає вагомим фінансовим важелем стимулювання та забезпечення діяльності підприємств.

Література

1. Долинський В.П., Долинський С.В., Дяченко І.Б. Особливості та розвиток підприємництва в аграрних і аграрнопереробних підприємствах // Економіка АПК. - 2008. - №2. - С. 46-54.
2. Карпенко В.Л., Йохна М.А. Екзогенні та ендогенні фактори активізації інноваційної діяльності підприємств // Вісник Технологічного університету Поділля. - 2003. - №2. - Т. 1. - С. 92-96.
3. Коденська М.Ю. Стан розвитку сільськогосподарського виробництва та концептуальні засади його інвестування // Економіка АПК. - 2004. - №5. - С. 71-76.
4. Лукінов І.І. Державні і ринкові регулятори соціально-економічних перетворень // Економіка АПК. - 2009. - №2. - С. 35-38.